

ALMAN İFLÂS KANUNUNUN BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ

Doçent Dr. Necmeddin M. Berkin

I

G İ R İ Ş

§ Alman İflâs Kanunu 20 Mayıs 1898 tarihinde ilân edilmiş ve Medenî Kanuna (BGB) methal kanunun (Einf. Ges. zum BGB) birinci maddesi hükmü gereğince Medenî Kanun ile beraber bilcümle tadilleriyle birlikte 1 Ocak 1900 tarihinden itibaren mer'iyete girmiştir¹.

Yeni kanun 1807 tarihli Code de commerce ve ondan evvel 1838 tarihlerinde tatbik olunan Code des faillites et banqueroutes ile 1855 tarihli eski Prusya ve 1869 tarihli Bavyera kanunlarının islâhından meydana getirilmiş ve Almanyada 1 Ekim 1879 tarihinde mer'iyete girmiş olan müşterek Reich İflâs Kanununun yerine kaim olmuştur².

Almanyada bugün mer'iyette bulunan 20 Mayıs 1898 tarihli İflâs Kanunu (KO) 8 Haziran 1915 (Resmî Gazete S. 327 ff.), 6 Şubat 1924 (Resmî Gazete I S. 44 f.), 12 Aralık 1924 (Resmî Gazete I S. 775 ff., 966), 9 Temmuz 1927 (Resmî Gazete I S. 175) tarihli kanunlarla ve bu kanunların verdiği salâhiyetle 30 Kasım 1927 (Resmî Gazete I S. 334), 26 Mayıs 1933 (Resmî Gazete I S. 302 ff.) ve 21 Aralık 1940 (Resmî Gazete I S. 1609) tarihli nizamname hükümlerile tadil olunmuştur³.

§ 20 Mayıs 1898 tarihli mer'i Alman İflâs Kanunu A. İFLÂS HUKUKU'na (Konkursrecht) (madde 1 - 70); B. İFLÂS USULLERİ'ne (Konkursverfahren) (madde 71 - 238); C. CEZAÎ HÜKÜMLER'e (Strafbestimmungen) (madde 239 - 244) ayrılmış olan üç kitap halinde 244 maddeden tereküp etmekte;

BİRİNCİ KİTAP: I. Umumî hükümler (Allgemeine Bestimmungen) (madde 1 - 16); II. Hukukî muamelelerin ifası (Erfüllung der Rechts-

1) Bkz. Resmî Gazete (RGL.) 1898, shf. 612 - 658.

2) A. Böhle - Stamschraeder, s. g. e., Einleitung I. shf: 1,

3) A. Böhle - Stamschraeder, s. g. e., shf. 1.

geschafte) (madde 17 - 28); III. İptal dâvası (Anfechtung) (madde 29 - 42); IV. İstihkak (Aussonderung) (madde 43 - 46); V. Tefrik (Absonderung) (madde 47 - 52); VI. Takas (Aufrechnung) (madde 53 - 57); VII. Masa alacaklıları (Messegläubiger) (madde 57 - 60); VIII. İflâs alacaklıları (Konkursgläubiger) (madde 61 - 70) fasıllarına;

İKİNCİ KİTAP: Kezalik I. Umumî hükümler (Allgemeine Bestimmungen) (madde 71 - 101); II. İflâsın açılması usulleri (Eröffnungsverfahren) (madde 102 - 116); III. Masa mevcudu (Teilungsmasse) (madde 117 - 137); IV. Masa borçları (Schuldenmasse) (madde 138 - 148); V. Taksim (Verteilung) (madde 149 - 172); VI. Konkordato (Zwangsvergleich) (madde 173 - 201); VII. İflâs takibinin tatili (Einstellung des Verfahrens) (madde 202 - 206); VIII. Hususî hükümler (Besondere Bestimmungen) (madde 207 - 238) fasıllarına;

ÜÇÜNCÜ KİTAP ise fasıllara tefrik olunmadan doğrudan doğruya cezaî hükümlere tahsis olunmuş ve Alman Yüksek Mahkemesi muhtelif tarihli kararlarında aşağıda belirtilmeye çalışılmış olan iflâs hükümlerinin rasyonel bir tatbikatını yapmıştır.

••

Bu etütte gerek mevzuun vahdetini, gerekse pozitif hukuk sistematüğini bozmamak endişesiledir ki, iflâs hükümleri Alman İflâs Kanununun tertip tarzına uygun olarak tafsil edilmeye çalışılmıştır. Bu keyfiyet hiç şüphesiz Alman iflâs hükümleri üzerinde yapılacak olan herhangi bir incelemeyi kolaylaştırmış olacaktır.

Kısaltmalar ve İstifade Olunan Başlıca Eserler

Aufl.	baskı
bkz.	bakınız
shf. (S.)	sahife
AİK.	Alman İflâs Kanunu
AHUMK.	Alman Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu
ACK.	Alman Ceza Kanunu
ACMUK.	Alman Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu
AMK.	Alman Medenî Kanunu
m.	madde
Nr.	numara
Bd.	Cilt
ATK.	Alman Ticaret Kanunu

- Georg Kleinfeller Konkursordnung für das Deutsche Reich nebst den Einführungsgesetzen, IV. Aufl. Lahr 1900.
- Julius von Gierke Zeitschrift für das Gesamte Handelsrecht und Konkursrecht, Stuttgart 1948.
- Fritz Schubert Zwangsvollstreckung in Forderungen und andere Vermögensrechte, II. Aufl. Berlin 1938.
- Friedrich Lent Zwangsvollstreckung- und Konkursrecht, München und Berlin 1948.
- A. Schöninger Grundzüge des Konkursrechts und Konkursverfahrens, II. Aufl. Stuttgart.
- Adolf Schönke Zwangsvollstreckungsrecht, II. und III. Aufl. Karlsruhe 1946.
- Max Pagenstecher Der Konkurs, II. Aufl. München und Berlin 1950.
- L. Seuffert Deutsches Konkursprozessrecht, Leipzig 1899.
- Siegfried Wettstein Die Konkursverwaltung, Bern 1935.
- G. Vetsch Das Krisenrecht der Zwangsvollstreckung, St. Gallen 1937.
- İ. Harburger Konkursordnung für das Deutsche Reich, II. Aufl.
- A. Böhle - Stamschraeder Konkursordnung (Kurzkomentar), München und Berlin 1950.
- JW. Juristische Wochenschrift.
- RGZ. Sammlung der Entscheidungen des Reichsgerichts in Zivilsachen (RGZ. işareti ile ifade olunan Alman Yüksek Mahkemesinin hukuk kararlarından sonra gelen sayı bu kararların yayın ciltlerini, müteakip sayı cilt içerisindeki sahifeyi gösterir).

A. İFLÂS HUKUKU

I. Umumî Hükümler

1. İflâs Masası (Konkursmasse):

Alman iflâs hukukunda da Türk ve İsviçre hukukunda olduğu gibi iflâs açıldığı zaman müflisin haczi kabil tekmil mal ve alacakları kül halinde bir masa, bir birlik teşkil etmekte ve iflâsın kapanmasına kadar müflisin uhtesine geçen tekmil mal ve alacaklar masaya intikal etmek-

tedir. Bu suretle teşekkül eden masa mevcudu hep birden ve garameten borçların ödenmesine tahsis olunan bir borçlu patrimonu halinde tezahür etmekte ve alacaklıların alacaklarını hep birden ve birlikte olarak aynı zamanda tahsil edebilmelerini sağlamaktadır. İflâsın bu hususiyeti itibarile Alman hukukunda iflâs karşılığında (Konkurs) terimi kullanılmıştır. Gerçekten, bu terim alacaklıların borçlu uhtesinde bulunan tekml alacaklarını tahsil edebilmek gayesiyle birleşmelerini, alacaklıların ve alacakların tecemmüünü ifade etmektedir⁴.

Müflisin şahsî mesaisinin mahsulünü teşkil eden kazançları ile iflâsına rağmen muhafaza edebildiği veya sonradan çalışarak bulduğu kredi ve haczi kabil olmayan mal ve alacakları masa birliğine dahil değildir. Kanun iflâs açıldıktan sonra müflisi müstehlik vaziyetine getirmemek ve onu şahsî mesaiye teşvik ederek kredi bulabilmesini sağlayabilmek için, müflisin iflâstan sonraki kazançlarını masa birliğine intikal ettirmek istememiştir. Fakat buna mukabil normal hayat şartları içerisinde haczi kabul edilemeyen mal ve alacaklar sahası icra yolundaki takiplere nazaran daha ziyade daraltılmıştır. Bu cümleden olmak üzere, meselâ ziraat aletleri, ziraate mahsus hayvanlar ve onların lüzumlu teferrüatı, ziraatin temadî ettirilebilmesi için elzem olan ziraat mahsulleri, eczahanelerin alât ve edevatı⁵, demirbaş nakliye malzemesi⁶, her türlü işletme levazımatı⁷ gibi mallar haczi kabil olmadığı halde iflâs takibinde müflisin tasarrufu altında bırakılmayarak masaya intikal ettirilmek suretiyle borçların tesviyesine tahsis olunmuştur.

İflâs takibinin dışında kalan, yani müflisin masaya intikal etmeyen mal ve alacakları şunlardır:

a) Alman Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun (ZPO) 851 ve Alman Medenî Kanununun (BGB) 399, 514, 717, 847, 1092, 1300, 1427, 1585 ve 1623 üncü maddelerinde yazılı olan ve başkasına devir ve temlik caiz olmayan şahsa bağlı hak ve alacaklar⁸.

4) Bkz. AİK. m. 1; *Necmeddin M. Berkin*, İflâsın müflisin mal ve alacaklarına tesiri, İst. Üniv. Hukuk Fakültesi Mecmuası C. XVII, S. 3/4, shf. 715 ve müt.; *Necmeddin M. Berkin*, İflâs Hükümleri No. 3, İleri Hukuk Dergisi Haz. 1950, shf. 974.

5) AHUMK. m. 811 Nr. 4, 9.

6) Bkz. 28 Ekim 1871 tarihli kanun m. 20.

7) Bkz. 3 Mayıs 1886 tarihli kanun.

8) Şahsa bağlı hakların medenî hukuk bakımından hususiyetleri ve Alman Yargıtayının bu husustaki noktai nazarı için bkz. *Otto Fischer und Wilhelm Henle*, Bürgerliches Gesetzbuch, II. Aufl. ilgili kanun hükümleri; JW. 1898, S. 508, Nr. 28.

b) Kaza sigorta kanunlarının mahsus hükümlerine göre taayyün eden sigorta tazminatı ve alacakları.

Kaza sigortasına müteallik tazminat ve alacakları iflâs takibinin şümulü dışında bırakan kanun hükümlerinden başlıcaları sanayi, ziraat ve deniz sigortalarına dair 5 Temmuz 1900 tarihli muhtelif kanunlarda yer almış bulunmaktadır⁹.

c) Alman Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun (ZPO) 812 nci maddesinde gösterilen ve oturulabilmesi için bulunması her evde zarurî bir ihtiyaç olan alelâde ev eşyası.

d) Yine Alman Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 850 nci maddesinde tasrih olunan işçi ve hizmetçi ücretleri.

Alman takip hukukunda yakın zamana gelinceye kadar işçi ve hizmetçi ücretlerini hacizden muaf tutan 21 Haziran 1869 tarihli kanunun mutlak hükümleri ile ancak bu kanunun mahfuz tuttuğu diğer kanun hükümleri tatbik olunmuş, fakat sözü geçen 1869 tarihli kanunun sureti tatbikine ve işçi ve hizmetçi ücretlerinin haczine dair nizamnamenin tanzimi uzun yıllar gecikmiştir. Nihayet intizar edilmekte olan bu husustaki nizamname (Lohnpfaendungsverordnung) 30 Ekim 1940 tarihinde hazırlanmış ve 1 Aralık 1940 gününde mer'iyete girdikten sonra işçi ve hizmetçi ücretlerinin haczi meselesi modern esaslar dairesinde tanzim edilmiştir.

Sözü geçen nizamname hususiyle fazla mesai karşılığı ödenmekte olan ücretlerin nisfı ile mesai haricinde ödenen para ikramiyelerini, kezalik normal mesai karşılığında ödenmekte olan ücretlere tâbi olmayıp onun dışında kalan mezuniyet maaşları ile miktarı 150 marktan (Deutsche Mark) yukarı olan yılbaşı ödeneklerini ve bayram ikramiyelerini hacizden muaf tutmamıştır¹⁰.

e) Medenî Kanunun (BGB) mer'iyetinden evvel cari olan eski Alman hukukundan farklı olarak borçlunun karı ve çocuklarının malları üzerindeki intifa hakları¹¹.

f) Karının ve rüştünü ikmal eden çocukların iflâsı halinde onların aile ortaklığına dahil bulunan malları üzerindeki hisseleri¹².

9) Bkz. Gew. Unf. m. 96; Landw. Unf. m. 102; Bau. Unf. m. 37; See. Unf. m. 100; kezalik bkz. 13 Temmuz 1899 tarihli malûliyet sigortasına dair kanun m. 55.

10) Sözü geçen nizamname için bkz. *Baumbach - Lauterbach*, Zivilprozessordnung, Beck'sche Kurzkomentar XXI. Aufl. S. 1263 München und Berlin 1952; ayrıca bkz. Alman Resmî Gazetesi (RGBl.) I. 1451.

11) Bkz. AHUMK. m. 861, 862; AMK. m. 1408, 1419, 1658, 1686.

12) Bkz. AİK. m. 2 f. 2,3; AHUMK. m. 860.

g) Borçlunun usulen tevdi ettiği malların iadesini talep hakkı¹³.

Alman medenî hukukunda tevdi olunan malların iadesini talep hakkı (Rücknahmerecht) borçlunun şahsına bağlı haklardan addolunmakta ve cebrî icra hukuku bakımından da hacizden muaf tutulmaktadır¹⁴. Alman Medenî Kanununun 400 üncü maddesi gereğince bu hakkın temliki de caiz değildir.

Borçlu tevdi etmiş olduğu malın iadesini talep hakkını, bu hak masaya dahil olmadığı için doğrudan doğruya kullanabilir; bu hususta alacaklıların muvafakat beyan etmeleri lâzım gelmez. Fakat Alman Medenî Kanununun 377 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre, borçlu hakkında iflâs açıldıktan sonra iflâs prosedürünün devamı esnasında malın iadesini talep hakkı borçlu tarafından dahi kullanılamaz. Şu var ki, borçlu gereğinde bu hakkından alacaklılarının lehine olarak her zaman feragat edebilir¹⁵.

Alman İflâs Kanununun iflâs açıldıktan sonra borçluya ait mallar üzerinde iflâs idare memuru tavsit olunmadan hiçbir hak ve menfaatin ne iktisap ne de kullanılabileceğine dair olan 15 inci maddesi hükmü masaya intikal etmeyen malın iadesini talep hakkına şamil değildir¹⁶.

h) Tüccar komisyoncusunun iflâsı halinde komisyoncunun tüccar müvekkili hesabına yapmış olduğu ticarî muamelelerden mütevellit alacakları.

Komisyoncunun tüccar müvekkili hesabına yapmış olduğu ticarî muamelelerden mütevellit alacakları komisyoncu tarafından usulen tüccar müvekkiline temlik edilmiş olmasa bile doğrudan doğruya tüccar müvekkilinin alacakları addolunur. Ticaret Kanunu komisyon muamelesinde tüccar komisyoncusunun kendi namına muamele yapmakta olduğunu kabul etmiş olmakla beraber¹⁷, komisyoncunun tüccar müvekkili ile komisyoncu ve onun alacaklıları arasında çıkması muhtemel olan her türlü ihtilâfları önleyebilmek maksadiyle komisyon muamelesinden mütevellit alacaklar, gerek komisyoncu gerekse onun alacaklıları ile komisyoncunun tüccar müvekkili arasındaki hukukî münasebetler bakımından doğrudan doğruya tüccar müvekkilin alacakları addolunmuştur¹⁸. Bina-

13) Bkz. AMK. m. 377.

14) *Erich Molitor*, Schuldrecht, Allgemeiner Teil S. 137 (das Verhaeltnis zwischen Hinterleger und Glaebiger), München und Berlin 1948.

15) *Otto Fischer - Wilhelm Henle*, s. g. e., m. 377, shf. 173.

16) *J. Harburger*, Konkursordnung, S. 24, 39.

17) Bkz. ATK. m. 383.

18) Bkz. ATK. m. 392 f. 2; 10 Mayıs 1897 tarihli Alman Ticaret Kanununun sözü geçen hükümleri için bkz. *Heinrich Schönfelder*, Deutsche Gesetze XIV. Aufl.

enaleyh, komisyon muamelesinden mütevellit alacakları iflâs eden tüccar komisyoncunun iflâs masasına ve oradan da komisyoncunun şahsî borçlarına tahsis etmeye imkân yoktur.

i) İflâsına karar verilmiş olan tüccarın¹⁹ ünvanı ticareti, firması (der kaufmaennische Name) sahibinin muvafakati olmadıkça kıymetlendirilmek suretiyle iflâs masasına kaydolunamaz.

Alman Yargıtayına göre, iflâs eden tüccarın mücerret ünvanı ticareti, firması iflâs idare memuru tarafından kıymetlendirilerek satılamaz. Çünkü, firma kendi başına müstakil bir varlık değildir. Firmaya hayatiyet veren onun bağlı olduğu ticarethanedir. Bu bakımdan firmayı ticarethaneden tefrik etmek imkânı yoktur. Şu var ki, firma mensup olduğu ticarethaneden bir defa hayatiyetini aldıktan ve hususile mensup olduğu ticarethanenin müsmir faaliyeti ve istihsal ettiği veya sattığı malların kalitesi hakkında âmme efkârında bir kıymet halinde tebellür ettikten sonra tıpkı şahsın ismi, soyadı gibi sahibinin şahsına bağlı bir hak mahiyetini iktisap etmektedir. Binaenaleyh bu halde muayyen bir kıymet halinde ticarethaneden tefriki mümkün olmakla beraber malikinin mutlak tasarrufuna, ezcümle onun şahsî menfaatleri sahasına girmektedir²⁰.

München und Berlin 1947.

Alman hukukundan mülhem olan Türk hukukunda Alman hukukunun istisnai hükümleri kabul edilmiş olmamakla beraber vaziyet pek farklı görünmemektedir. Gerçekten, temsil salâhiyeti olmayan komisyoncular dahi tıpkı tüccar vekilleri gibi tüccar müvekkillerinin hesabına hareket etmektedirler; şu farkla ki, komisyoncular ticarî muameleleri müvekkillerinin ismini vermeden doğrudan doğruya âkit sıfatıyla yapmak suretiyle üçüncü şahıslara karşı aktin bütün hukukî neticelerinden şahsen mes'uliyet kabul etmektedirler. Bkz. Türk Ticaret Kanunu m. 845 ve müt.; ayrıca bkz. *Şevket Memedali Bilgişin*, Türk Ticaret Hukuku Prensipleri, shf. 369 ve müt. Ankara 1936.

19) Alman hukukunda da İngiliz hukukunda olduğu gibi Fransız ve Belçika kanunlarının aksine olarak iflâs takibi sadece tüccarlara inhisar ettirilmeyerek her borçlu hakkında kabul edilmektedir. Bu suretle gerek Almanyada gerekse İngilterede tüccar olup olmaması nazarı itibare alınmadan her borçlunun iflâs yolunda takibine müsaade olunmuştur. Tafsilât için bkz. *Adolf Schönke*, Einführung in die Rechtswissenschaft S. 208, Nr. IX. Karlsruhe 1946; *Necmeddin M. Berkin*, İflâs Hükümleri No. 8, İleri Hukuk Dergisi, Haziran 1950, shf. 974.

20) RGZ. 9/104; 29/133; RG. in JW. 1902 S. 95 Nr. 25; Harburger S. 24.

Türk hukukunda da firma şahsiyete bağlı haklardan addolunmakta ve başlı başına bir varlık sayılmayarak diğer bir kimseye ancak ya sahibinin istek ve muvafakatiyle veya miras yolunda intikal edebileceği kabul olunmaktadır. Tafsilât için bkz. *Şevket Mehmedali Bilgişin*, Türk Ticaret Hukuku Prensipleri shf. 197 ve müt.; *Konrad Kosack*, Lehrbuch des Handelsrechts V. Aufl. S. 77 ff.

Alman Yargıtayı ticarî firmanın taallûk ettiği ticarethaneden müstakil olarak satılamıyacağı hakkındaki Alman Ticaret Kanununun vaz etmiş olduğu firmanın müstakillen satış memnuiyetine dair 23 üncü maddesi hükmünü bu suretle tefsir etmekte ve takibin mevzuu bir ticarethanenin tasfiye edilerek satılmasına taallûk etmesi halinde ticarethane ve dolayısıyla firma sahibinin sarîh muvafakati olmadıkça unvanı ticaretin cebrî icranın şümulüne dahil olmadığını kabul etmektedir.

Alâmeti farikanın himayesine dair olan 12 Mayıs 1894 tarihli kanunun 7 ve 9 uncu maddelerine göre, alâmeti farika, marka (Warenzeichen) dahi bağlı bulunduğu işletmeden ayrı olarak satılamaz ve ancak bağlı bulunduğu işletme ile birlikte kıymetlendirilerek iflâs masasına kaydolunabilir ²¹.

19 Haziran 1901 tarihli kanun hükümlerine göre, şahsa, sıkı surette bağlı olan gayrimaddî, fikrî haklar, telif hakları (Urheberrechte) da ancak sahibinin muvafakati üzerine iflâs masasına kaydolunabilir. Kezalik iflâs usulündeki tereke tasfiyelerinde müellifin henüz yayınlanmamış olan eserleri resen kıymetlendirilmek suretiyle satılamaz. Bkz. sözü geçen kanun m. 10.

Alman hukukunda bahsi geçen kanun hükümleri ile şahsın kendisine hâs olan fikir mahsulleri üzerindeki haklarının sahibinin rıza ve muvafakati olmadıkça resen kıymetlendirilmek suretiyle müellifin borçlarının ödenmesine tahsis olunması şahsiyete ağır bir tecavüz ve dolayısıyla fikrî hakların mevzularını teşkil eden fikrî say ruhunu öldürücü bir hareket telâkki olunmuştur ²². Bu suretle Alman iflâs hukukunda alacaklıların hukukunu temin etmekle vazifeli olan iflâs idare memuru yukarıda işaret olunan kanun hükümleri muvacehesinde müellif, muharrir ve sanatkârların edebî ve sınaî eserleri üzerindeki fikrî haklarını borçlu olan hak sahibinin sarîh bir muvafakatini istihsal etmeden resen kıymetlendirerek sattıramamaktadır. Bu bakımdan alâmeti farika hakkının müstakil bir kıymet olarak ne resen iflâs masasına kaydı ne de haczi mümkündür ²³.

Fotoğrafların himayesine dair olan 10 Ocak 1876 tarihli kanunun 7 nci maddesine göre, portreler müstesna, fotoğraf halinde resim imal etmiş olan kimselerin fotoğraf resimleri üzerindeki teksir hakkı (Nachbil-

21) Gesetz zum Schutz der Warenbezeichnungen vom 12 Mai 1894.

22) Bkz. s. g. k. ların esbabı mucibe lâyihaları.

23) Marka ve alâmeti farikanın müstakil olarak devrine cevaz veren Fransız hukuku ve başkaca tafsilât için bkz. *Haydar Arseven*, Nazari ve Tatbiki Alâmeti Farika Hukuku shf. 130 No. III. İst. 1951.

dungsrecht) yukarıda belirtilmeye çalışılan memnuiyetin şumulüne dahil değildir. Fotoğraf resimleri üzerindeki teksir hakkı sahibinin iflâsı halinde iflâs idare memuru tarafından gereğinde resen kıymetlendirilerek masaya kaydolunabilir.

11 Ocak 1876 ve onu tadil etmiş olan 1 Haziran 1891 tarihli kanun hükümleri ile sınaî ve bediî modeller üzerindeki gayrimaddî haklar fikrî hukukun himayesi altına alınmış ve fakat bu modellerin taklit ve tağyirine mâni olan kanunî müeyyideler vazedilmiş olmakla beraber model sahiplerinin iflâsı halinde modeller üzerindeki fikrî hakların kıymetlendirilerek masaya ithal olunabilmesi hususunda model sahiplerinin rıza ve muvafakatleri aranmamıştır²⁴.

7 Nisan 1891 tarihli kanunun 3, 4 ve 6 ncı maddelerine nazaran, ihtira beratı (Patent) dahi resen kıymetlendirilerek sahibinin iflâs masasına kaydolunabilir.

Müflisin masaya giren ve girmeyen diğer mal ve alacakları :

Müflisin üçüncü şahıslarla iştirak halinde veya müştereken tasarruf etmekte olduğu malları da masaya girer. Fakat bu mallar masaya kaydolunabilmek için evvelâ tasfiye veya taksim olunmak lâzımdır. Kanun bu malların tasfiye olunduktan sonra müflise isabet edecek olan müstakil hisselerin masaya intikalini müşkülleştirecek olan her türlü şartları, ezcümle iştirak bozulmadan tasarrufu veya iştirakin bozulabilmesi için evvelâ usulen ihbarda bulunulup muayyen müddetlerin geçmesini derpiş eden şartları masaya karşı hükümsüz addetmiştir²⁵.

Anonim şirket veya mahdut mes'uliyetli ticaret şirketleri gibi hükmi şahısların hissedarlarından olan kimseler haiz oldukları hissedarlık sıfatından ötürü mensup buldukları hükmi şahsın patrimonunda iştirak halinde malik değillerdir. Fakat buna mukabil şirket borçlarından dolayı şeriklerin mes'uliyeti mahdut olmayan şahıs şirketlerinde, meselâ kolektif şirketlerde bir kolektif şerikin şirketteki hissesini tefrik ederek masaya intikal ettirebilmek için bazı kere şirket sermayesinin tasfiyesine ihtiyaç hasıl olmaktadır. Mamafi tatbikatta bu gibi hallerde şirket mukavelenamesinde aksine bir sarahat olmadıkça diğer şerikler aralarında para tedarik ederek müflis şeriki, tespit ettikleri şirketteki hissesini nakten masaya ödemek suretiyle şirketten ihraç etmektedirler.

Şirket mukavelenamesinde aksine bir hüküm bulunmadıkça şeriklerden veyahut da müflisin alacaklılarından her biri kolektif şeriklerden

24) *I. Harburger*, s. g. e., shf. 25.

25) Bzk. AİK. m. 16.

velev birisinin iflâsından ötürü şirketin fesih ve tasfiyesini isteyebilir. Fesih ve tasfiye kollektif şirketler tarafından değil de müflis şirketin âdi alacaklıları tarafından istendiği takdirde şirketin aczi tahakkuk ettiği büyük bir ihtimal içerisinde gösterilmek lâzımdır. Bu halde mahkeme kollektif şirketleri herhalde dinlemeden şirketin feshine karar veremez²⁶.

14 Temmuz 1904 tarihli kanun hükmüne nazaran, borçlunun iflâs açılmadan evvel kesin mahkeme ilâmında tahakkuk etmiş olan maddî ve manevî tazminat hakları bir alacak olarak masanın mütemmim cüzü (Bestandteil) addolunmuştur. Sözü geçen bu kanun müflisin henüz kesin mahkeme ilâmında tahakkuk etmemiş olan maddî tazminat haklarını da masaya intikal ettirmiştir. Bu suretle iflâs açıldıktan sonra müflis şahsen tazminat dâvası açamaz. Alman Yargıtayına göre, müflisin ihtirazî bir kayıtla yapmış olduğu ödemedenden de doğrudan doğruya rücu hakkı yoktur²⁷. Kezalik iflâsın açılması ile beraber müflisin borçtan kurtulma dâvası da masaya intikal eder²⁸.

Hususî şirket ticarethanesinin iflâsı halinde hususî şirketlerin sermaye alacakları hakkında Ticaret Kanununun 341 inci maddesinde yazılı olan hususî hükümler tatbik olunmaktadır. Sözü geçen kanun hükümlerine nazaran, hususî şirket ticarethanesinin mameleki üzerinde iflâs açıldığı takdirde hususî şirketin şirketteki iştirak hissesi mütedahil sermaye olmadıkça onun üçüncü şahıslara karşı iştirak hissesini tecavüz eden zararlardan ötürü mes'uliyeti kabul edilmemektedir. Okadar ki, aynı zamanda iflâs etmemiş olan hususî şirketin zararları iştirak hissesini tecavüz ettiği nispette kendi zararını alacak olarak masaya kaydettirebilmesine imkân verilmiştir.

Müflisin çalışarak iktisap ettiği mal ve kazançları masaya girmez. Müflis bu suretle çalışarak kazanmakta olduğu para, mal ve hakları üzerinde serbestçe tasarruf edebilir. Şu var ki, müflisin iflâsın açılmasından evvel tekemmül etmiş olan hukukî tasarruflarının iflâstan sonra iktisap ettiği semereleri, kezaik şarta bağlı alacakları ile Hukuk Usulü Muhakemeleri ve diğer kanunların hususî hükümleri mahfuz kalmak şartıyla her türlü gelir ve iratları masaya intikal eder.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 832 ve 833 üncü maddelerini tefsir eden Alman Yargıtayı bu hükümlerin sadece haciz halinde tatbiki

26) Bkz. AİK. m. 105, 210; ATK. m. 145 ve müt.; *Necmeddin M. Berkin*, Kollektif Şirketler ve Gayrimahdut Mes'uliyetli Şeriklerin İflâsı, İleri Hukuk Dergisi, Ocak 1950, shf. 867.

27) Bzk. RGZ. 39/105.

28) Bzk. RGZ. 37/95.

gerektiğini kabul etmiş olduğundan, müflisin işleyen maaşları masaya girmemektedir ²⁹.

Müflisin yabancı memleketteki malları

Kaide olarak Almanyada iflâs eden kimsenin yabancı memlekette bulunan malları Almanyada açılan iflâs masasına girmez. Esasen Almanyada ne ikametgâhı, ne ticarethanesi, ne de herhangi bir malı veya hakkı bulunmayan kimse hakkında Almanyada iflâs açılmaz. Şu var ki, Almanyada mukim bulunan bir kimsenin yabancı memlekette iflâsına karar verilmişse bu kimse hakkında Almanyada da iflâs kararı verilebilmek için onun aczini ispata ihtiyaç yoktur ³⁰.

Alman iflâs hukukuna göre, Almanyada ikametgâhı veya muhakeme mercii olmamakla beraber ticarethanesi, iktisadî bir işletmesi, menkul veya gayrimenkul malları, veya intifa hakkı, yahut hasilât icarı veya sınaî faaliyet şubesi bulunan borçlu hakkında yabancı memlekette açılan iflâs onun Almanyada bulunan mallarına da şamil olmaz. Çünkü, yabancı memlekette iflâs açılabilmesi için veyahut da yabancı memlekette açılmış olan iflâs Almanyada netice hasıl edebilmek için borçlu hakkında iflâs kararı vermeye salâhiyetli bir Alman mahkemesi bulunmamak lâzım gelir. Almanyada iflâs kararı vermeğe salâhiyetli bir Alman mahkemesi mevcut iken yabancı memlekette açılmış olan iflâs Almanyada netice husule getiremez.

Alman Yüksek Mahkemesi pek haklı olarak Almanyada mukim bulunan alacaklılara imtiyazlı bir durum tanımakta ve yerli alacaklıların haklarını yabancı alacaklıların haklarına tekaddüm ettirmektedir. Yerli alacaklılar Alman Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 23 üncü maddesi hükmüne göre, dâvada salâhiyetli olan malların bulunduğu yer mahkemesinden alacakları kararla borçlunun Almanyadaki mallarını ihtiyaten haczettirerek bu malların tercihen kendi hak ve alacaklarına tahsisini dâva edebilirler ³¹.

Alman İflâs Kanunu yerli alacaklıların hukukunu siyanet edebilmek maksadiyle iflâs takibinin devamı müddetince münferit icra takiplerinin memnu olduğu kaidesini ³² istisnaen takyit etmek suretiyle yabancı mem-

29) Bzk. RGZ. 12/192.

30) Bkz. AİK. m. 238.

31) *Necmeddin M. Berkin*, Yabancı memlekette verilen iflâs kararının Türkiyede neticeleri (Alman Yüksek Mahkemesi kararının analizi) Pratik Hukuk Mecmuası 16 Haziran 1949, shf. 18.

32) Bzk. AİK. m. 14.

lekette iflâs açılmış olsa bile millî ülkede malları veya hakları bulunan borçlunun cebrî icra yolunda takibine cevaz vermiştir³³. Bu suretle Alman hukuku bakımından millî ülkede mukim bulunan alacaklıların yabancı memlekette açılmış olan iflâs masasına da iştirak edebilmelerine bir mâni yoktur. Ancak bu halde iflâsa karar vermiş olan yabancı devlet mahkemesi müflisin Almanyada bulunan tekmil mal ve haklarının yabancı memleketteki iflâs masasına intikaline müsaade edilmedikçe Almanyada mukim bulunan ecnebi alacaklıların masaya kaydolunabilmelerine müsaade etmeyebilir. Çünkü, ancak bu suretle hareket edilmesi halindedir ki iflâs sisteminin umumîlik ve adalet esasları tahakkuk ettirilebilmek kabil olacaktır.

İflâs takibinde Alman mahkemelerinin salâhiyetleri âmme intizamından addolunmuştur. Bu itibarla sözü geçen salâhiyetler anlaşma yolunda değiştirilememektedir.

Alman Yüksek Mahkemesi Almanyada iflâsına karar verilmiş olan borçlunun yabancı memlekette bulunan mal ve haklarının da masaya ithali lâzım geldiğini, ancak bu hususun daha ziyade alacaklıların iradelerine tâbi olduğunu, yani bir veya müteaddit alacaklı tarafından borçlunun yabancı memlekette bulunan mal ve hakları beyan edilip bunların da masaya ithali talep edilmedikçe iflâs makamlarının müflisin yabancı memleketteki mal ve haklarını resen araştırmak mükellefiyetleri olmadığını ve alacaklılar tarafından bu hususta talepte bulunulduğu takdirde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 791 inci maddesinde tayin olunan usul dairesinde hareket olunması gerektiğini kabul etmiştir³⁴.

Alman Yüksek Mahkemesi sözü geçen kararı ile aynı zamanda İflâs Kanununun 50 nci maddesinin dar bir tefsire tâbi tutulmasına taraftar olmuş değildir. Alman Yüksek Mahkemesi bu kararı ile yabancı memleketlerde bulunan ve Almanyada açılan iflâs masasına intikali gerektiği halde üçüncü şahsa temlik edilmiş olan mal ve alacaklar için tazmin mükellefiyeti tahmil eden 50 nci madde hükmünü takyit etmemiş, bilâkis bu hükmün tatbik olunabilmesi için bir veya müteaddit alacaklı tarafından bu hususta iflâs idaresinden talepte bulunulmasını derpiş etmiştir.

Alman İflâs Kanununun 50 nci maddesi iflâs açıldıktan veya iflâs takibinin başladığını yahut da tediyatın tatilini öğrendikten sonra masaya giren bir alacağı yine masaya giren bir malın yabancı memlekette mukim bulunan zilyedine veya bu zilyedin iktisabını mümkün kılmak için diğer mutavassıt bir şahsa temlik eden kimseyi temlik ettiği bu alacağın

33) Bkz. AİK. m. 237.

34) Bkz. RGZ. 54/193; RGZ. 54/194.

tamamını masaya ödemekle mükellef tutmuş ve fakat bu alacaklının masa mevcudundaki garame hissesini masa lehine iskat etmemiştir. Bu suretle Alman Yargıtayının sözü geçen kararı objektif hüsnüniyet kaidesinin rasyonel bir tatbikatından başka bir şey değildir³⁵.

Alman Yargıtayına göre, kanunun 50 nci maddesi hükmünde temlik eden şahsın masaya karşı olan mes'uliyeti; a) zamanla; b) yabancı memleket hukuku ile kayıtlıdır.

a) Borçlunun tediyyatını tatil etmiş olduğunu öğrenen alacaklı masaya giren alacağını yine masaya giren bir malın yabancı memlekette mukim bulunan zilyedine veya ona devredilmek üzere diğer mutavassıt bir şahsa iflâsın açılmasına tekaddüm eden altı ay içerisinde temlik etmemişse bu alacaklının işbu temlik muamelesinden ötürü masaya karşı bir mes'uliyeti yoktur. Çünkü, İflâs Kanunu sözü geçen 50 nci maddesi hükmü ile mahfuz tuttuğu 33 üncü maddesinde iflâsın açılmasından altı ay önce tekemmül etmiş olan hukukî muamelelerin borçlunun tediyyelerini tatil etmiş olduğunun öğrenilmiş olması sebebiyle iptal olunamayacağını sarahaten tasrih etmiş bulunmaktadır³⁶.

İflâs Kanununun 50 nci maddesi ile mahfuz tutulan 33 üncü maddesi hükmünü diğer kararlarında da tefsir etmiş olan Alman Yargıtayı bu hükmün sadece aynı kanunda yazılı iptale tâbi tasarruflara şamil olduğunu kabul etmiştir³⁷.

b) Bir memleketin millî hukuku ülkesinde bulunan mallar üzerinde yerli alacaklılara yabancı alacaklılara nazaran müstakil icra takibine müsaade etmek suretiyle bir imtiyaz tanımıyorsa, bu halde de Almanyada açılmış olan iflâs masasındaki bir alacağını aynı masaya giren yabancı memleketteki bir malın yabancı zilyedine temlik etmiş olan alacaklı masaya karşı mes'ul değildir. Çünkü, bu halde de temlik muamelesi masaya girmesi gereken bir malın masa haricinde hususî bir alacağın tahsiline tahsis imkânını sağlamamakta ve bu suretle masa alacaklılarının garame hisseleri temlik muamelesinden ötürü azalmış olmamaktadır. Bu halde sözü geçen temlik muamelesinin muteber olup olmadığını iddia etmekte de masanın kayda değer meşru bir menfaati yoktur. Binaenaleyh, bu gibi ahvalde masadaki bir alacağı kim temellük etmiş olursa olsun

35) Bkz. RGZ. 54/193.

36) Alman İflâs Kanununun 33 üncü maddesinde sözü geçen altı aylık müddetin hesabı için bkz. AMK. m. 188.

37) Bkz. RGZ. 25/86; 42/365.

Alman iflâs idaresi temellük eden kimsenin talep ettiği alacağı temlik muamelesi ile meşgul olmadan kaydetmekle mükelleftir.

Alman İflâs Kanununun 5 inci maddesi hükmüne göre, bu kanunun hükümleri muvacehesinde yabancı alacaklıların yerli alacaklılardan farkları yoktur. Alacakların alacaklılar arasında garameten taksiminde yerli ve yabancı alacaklılar arasında müsavat esası caridir. Şukadar ki, kanun gereğinde kullanılmak maksadiyle, ezcümle yabancı memlekette mukim bulunan Almanlara kendi tabaası ile müsavi muamele yapmayan veya Almanların yabancı memleketteki hukukunu tek taraflı olarak ihlâl etmiş veya etmekte olan devlete veya onun tebaasına veya haleflerine karşı mütekabiliyet yolunda misli ile mukabele hakkı (Vergeltungsrecht) kullanılıp kullanılmamasının takdirinde ilgili Alman makamlarına salâhiyet vermiştir.

2. *Karı Koca Mallarının İdaresi ve İflâs Masası (Konkursmasse und eheliches Güterrecht):*

Alman İflâs Kanununun 2 nci maddesi karı kocadan birisinin iflâsı halinde masaya giren ve girmiyen aile mallarını tayin etmektedir. Bu madde hükmüne göre, karı koca arasında kabul edilmiş olan mal rejimine nazaran aile malları üzerinde mal ortaklığı, cihaz usulü, veya mahdut ortaklık usulü kabul edilmiş bulunuyorsa kocanın iflâsı halinde ortaklığa dahil olan mallar masaya girmektedir. Kanun bu halde karı kocanın iştirak halinde malik oldukları müşterek malların masa haricinde tefriki veya tasfiyesi cihetine gidebilmelerini caiz görmemiştir. Fakat, buna mukabil karının iflâsı halinde ailenin iştirak halinde tasarruf olunan ortak mallarına dokunulamıyacağı kabul edilmiştir. Kanun bundan başka bu hükümlerin vefat eden kocanın sağ kalan karısı tarafından ve vefat eden karının sağ kalan füruu tarafından temsil edilmeleri şartıyla Medenî Kanunun hususî hükümlerinde ³⁸ bahis konusu olan ortaklığın uzatılması halinde dahi tatbik olunacağını kabul etmektedir.

Alman İflâs Kanununun işaret olunan 2 nci maddesi Medenî Kanunun (BGB) 1459, 1530, 1549 ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun (ZPO) 740 ıncı maddelerinde yazılı hükümlerin iflâs hukukuna uygun bir tatbikatını göstermektedir. Aile ortaklığına giren müşterek aile mallarını kocanın şahsî borçlarından mes'ul tutan bu hükümlere nazaran, kocanın iflâsına karar verilmiş olması karı koca mallarının idaresinde ne mal ortaklığına, ne de mahdut ortaklık usulüne nihayet vermemek-

38) Bkz. AMK. m. 1485, 1488, 1497.

tedir. Fakat kocası iflâs eden karının ortaklığın kaldırılması hususundaki dâva hakkı mahfuzdur³⁹.

Alman Medenî Kanununun (BGB) 1543 üncü maddesine göre, koca aleyhindeki iflâs kararının kesinleşmesi ile beraber karı koca mallarının idaresindeki cihaz usulü hitam bulmaktadır. Bu hükmü İflâs Kanununun (KO) 1 inci maddesi muvacehesinde tefsir eden müellifler koca aleyhinde iflâsın açılması ile iflâs kararının kesinleşmesi arasındaki zaman içerisinde iktisap olunacak cihaz ve semerelerin kocanın iflâs masasına girmediğini kabul etmişlerdir⁴⁰.

Karı koca mallarının idaresinde mal birliği⁴¹ veya mal ayrılığı⁴² usulleri cari bulunuyorsa, eşlerden hiç birisinin diğerinin iflâs masasına karşı herhangi bir malî mes'uliyeti tekabbül etmek mecburiyeti yoktur; eşlerden her biri iflâs ettiği takdirde borçlularına karşı ancak mülkiyeti kendisine ait olan şahsî malları ile mes'uldür. Hususiyle mal birliği usulünde kocanın ailenin reisi sıfatı ile karısına ait mallar üzerinde idare ve intifa hakkına sahip olması karının şahsî malları ile kocanın alacaklılarına karşı hiçbir malî mes'uliyetini tazammun etmemektedir.

Mal ortaklığında mahfuz malları olmayan kadın⁴³ muayyen bazı mükellefiyetleri sebebiyle malî bir mes'uliyet altında bulunuyorsa iflâs takibi karı kocadan her ikisi aleyhinde yapılabilir. Ortaklığa giren mallar üzerinde alacaklı olanlar da karı kocanın ortak oldukları mallar sebebiyle olan borçlarından ötürü onların müştereken iflâslarını talep edebilirler. Medenî Kanunun (BGB) 1459 uncu maddesinde ister koca isterse karı tarafından ihtiyar olunsun ortak malların müşterek borçları (Gesamtschuldverbindlichkeiten) için karı koca müştereken mes'ul tutulmuştur. Bu hükme nazaran, karı tarafından ihdas edilmiş olsa bile ortak malların müşterek borçlarından dolayı koca dahi şahsen müşterek borçlu (Gesamt-schuldner) addolunmaktadır.

Kocanın ortak mallar üzerindeki tasarrufları için karının rızasını almamış olması hüsnüniyet sahibi üçüncü şahıslarla olan tasarruflarının sıhhatine tesir etmez. Medenî Kanunun (BGB) hükümleri gereğince, karı koca arasındaki tasarruf tahditleri (Verfügungsbeschränkungen) iflâs idare memuruna karşı dermeyan olunamaz.

39) Alman medenî hukukunda kocanın pek ziyade olan şahsi borçlarından ötürü haklarının esaslı surette tehlikeye düşmesi melhuz olan karının mal ortaklığını ortadan kaldırmak hususunda kocası aleyhine dâva hakkı tanınmıştır. Bkz. AMK. m. 1468, Nr. 5.

40) *J. Harburger*, s. g. e., shf. 26, No. 1.

41) Bkz. AMK. m. 1363.

42) Bkz. AMK. m. 1426, 1431, 1436.

43) Bkz. AMK. m. 1439 - 1441.

Medenî Kanununun (BGB) 1443 üncü maddesine göre, mal ortaklığına dahil bulunan malların idaresi kocaya aittir. Koca hususiyle bu mallar üzerinde tasarruf edebilir, bu malların sebep olduğu dâvaları kendi namına takip edebilir. Bu suretle koca harice karşı aile birliğinin reisi sıfatıyla her türlü hukukî tasarrufa mezun kılınmıştır. Kocanın bu husustaki salâhiyetlerinin karısı ile olan hususî anlaşmaları neticesi tahdit edilmiş olması hüsnüniyet sahibi üçüncü şahısları ilzam etmez; yani kocanın tasarruf salâhiyeti tahdit edilmiş olsa bile bu tahdide rağmen üçüncü şahıslarla yapmış olduğu hukukî tasarrufları muteberdir. Mamafi kanun kocanın mal ortaklığına giren aile malları üzerinde tasarruf edebilmesi için karısının rızasına muhtaç olduğunu kabul etmiştir⁴⁴. Koca hususiyle mal ortaklığına giren gayrimenkuller üzerinde tasarruf edebilmek için karısının rızasını almak lâzımdır⁴⁵.

Karı kocasının idarî tasarruflarından ötürü ne üçüncü şahıslara ne de kocasına karşı şahsen mes'uldür. Karı ortaklığa giren malları ancak kocasının rızası üzerine yaptığı tasarrufları ile veya haksız fiilleri ile veya kanunun müsaade ettiği hallerde borçlandırabilir⁴⁶.

3. İflâs Alacaklıları (Konkursglaebiger):

Alman İflâs Kanununun 3 üncü maddesine göre, iflâs masası iflâsın açıldığı zaman müflisten alacaklı olan tekmlil şahsî alacaklıların alacaklarını müştereken alabilmeleri için teşkil olunmaktadır. Bu suretle iflâs masası iflâs alacaklıları arasında hukukî bir iştirak tesis etmeyip, yalnız masa patrimuanının alacaklılar arasında tek elden taksimine matuf olmak üzere bir menfaat birliği (İnteressengemeinschaft) teşkil etmektedir. Bu bakımdan müflisteki alacakları vadeli veya iştirak halinde olan alacaklıların alacakları da iflâs masasına kabul olunmakta, talikî şartla alacaklı olanların alacakları da muteber tutulmaktadır. Kezalik müflisin karşılıksız olarak kabul etmiş olduğu borçları da muteber birer alacak gibi dermeyeran olunabilmektedir. Bunlar haricinde vadesi henüz gelmemiş olan mütekebil taahhütleri ihtiva eden akitlerden mütevellit alacaklar müflis tarafından kabul edilse bile masaya kaydolunmamaktadır. Bu cümleden olmak üzere, meselâ müflisin hayatını sigorta etmiş olan kişiler veya sigorta şirketi iflâs açıldıktan sonra işleyen sigorta primleri için masaya müracaat edememektedir⁴⁷.

44) Bkz. AMK. m. 1444.

45) Bkz. AMK. m. 1445, 1449.

46) Bkz. *Otto Fischer - Wilhelm Henle*, s. g. e., m. 1443 No. 4, shf. 603.

47) *J. Harburger*, s. g. e., shf. 29.

Alman İflâs Kanununun 3 üncü maddesinde kullanılmış olan mameleke müteallik haklar (Vermögensansprüche) terimi naktî kıymetlere veya nakten takdiri kabil olan haklara delâlet etmektedir. Bu itibarla gerek aynî gerekse ailevî alacaklar iflâs masasının teşkil etmekte olduğu menfaat birliğine dahil değildir. Şu kadar ki, kanun müflisi mameleke müteallik şahsî borçlarından başka mükellefin mirasçısı sıfatile mes'ul olmak şartıyla Medenî Kanunun (BGB) 1351, 1360, 1361, 1578 - 1583, 1601 - 1615, 1708 - 1814 üncü maddelerinde yazılı nafaka borçları ile de mes'ul tuttuğu gibi yine Medenî Kanunun (BGB) 1715 ve 1716 ncı maddelerinde bahis konusu olan nesebi gayrisahih çocuğunun gerekli doğum ve bakım masrafları için anaya karşı mes'ul tutmuştur.

Müflisin muacceliyet kespemiş olan nafaka borçları da muteber bir alacak olarak masaya kaydolunabilir.

Mameleke müteallik haklar terimi müflisin eda etmediği şahsî taahhütlerinden mütevellit tazminat borçlarına da şamildir. Bu noktadan müflis şahsî taahhütlerini iflâs açıldıktan sonra dahi eda etmeye çalışmak lâzımdır. Aksi halde müflisin taahhütlerini ihmal etmiş olmasından dolayı zarar gören alacaklılar Medenî Kanunun (BGB) 280 inci maddesi gereğince tahakkuk eden bu husustaki tazminat alacaklarını masaya kaydettirebilirler.

4. *Tefrik Suretiyle Paraya Çevirme (Abgesonderte Befriedigung):*

Alman İflâs Kanununun 4 üncü maddesi bazı malların masadan çıkarılarak tefrik talebine hakkı olan alacaklıların alacaklarının ödenmesi için paraya çevrilebileceğine dair Alman İflâs Kanununun birinci kitabının beşinci faslında yer alan hükümlerin sınırlarını ve tatbik sahalarını tayin etmektedir.

Tefrik suretiyle paraya çevirmeden bahseden sözü geçen 4 üncü madde hükmüne nazaran, iflâs masasına intikal eden bazı malların masadan çıkarılarak paraya çevrilmek suretiyle bazı alacaklıların alacaklarının ödenmesine tahsis olunabilmesi ancak İflâs Kanununda (KO) derpiş olunan hususî hallerde mümkündür ve tefrik suretiyle paraya çevirme cihetine gidildiğinde tefrik olunan malların paraya çevrilmesi iflâs takibine ve bu takibin neticelerine bağlı değildir.

Rüçhan hakkını haiz olan alacaklıların tefrik hakları (Absonderungsrecht) mutlak⁴⁸. Rüçhan hakkını haiz olan alacaklıların kendilerine rehnedilmiş olan malların masadan tefrik olunarak sırf kendi alacaklarının ödenmesi için paraya çevrilmesini talep hakkından feragat ettik-

48) Bkz. Hypothekenbankgesetz Art. 35; Türk hukuku için bkz. Not No. 103.

lerine dair beyanları ve bu hususta hiçbir hak ve imtiyaz iddia etmeksizin diğer âdi alacaklılarla müsavaten garameye gireceklerine dair hususî ve resmî mukaveleleri nisbî butlanla batıldır, kendilerini bağlamaz; yani rüçhanlı alacaklılar böyle bir feragat veya mukaveleye rağmen yine de imtiyazlarından istifade ederek tefrik talebinde bulunabilirler.

Rüçhanlı alacaklıların imtiyazlarından feragatleri yalnız kendilerini bağlamadığından, rüçhanlı alacaklılar imtiyazlarından feragat etmiş olduklarını iflâs idare memuruna sarahaten bildirdikleri gibi âdi alacaklılar meyanında iflâs idare memuruna müracaat ederek alacaklarını sadece kaydettirmiş olmakla imtiyazlarından zımnen de feragat edebilirler. Alman Yüksek Mahkemesine göre, iflâs idare memuru rüçhan hakkının verdiği tefrik imtiyazını resen nazarı itibare almak mecburiyetinde değildir⁴⁹. Şu var ki, bir alacaklı rüçhan hakkı dolayısıyla tefrik talebinde bulunduktan sonra iflâs idare memurunun kusuru ile bu hakkının ziyaa uğramasından hem iflâs idare memuru⁵⁰ hem de iflâs masası⁵¹ doğrudan doğruya mes'uldür⁵².

5. Yabancı Alacaklılar (*Auslaendische Glaebiger*):

Alman İflâs Kanunu 5 inci maddesinde vazetmiş olduğu prensip hükmü ile iflâs hukuku bakımından yerli ve yabancı alacaklıları tefrik etmemiş, mücerret yerli ve yabancı sıfatlarına göre alacaklılar arasında farklı bir durum ihdas etmemiştir. Şu var ki, şahsın sübjektif haklarını her yerde koruyan ve geniş manâda adalet esaslarını tahakkuk ettiren ve yabancı ile yerli alacaklılara eşit haklar bahşeden bu prensip (*der Grundsatz der Gleichberechtigung auslaendischer und inlaendischer Glaebiger*) mütekabiliyet şartına (*Gegenseitigkeitsgrundsatz*) bağlanmıştır. Bu suretle eşit haklar prensibine doğrudan doğruya yabancı devlet tarafından riayet olunmıyarak kendi ülkesinde mukim bulunan yabancı alacaklılara, hususiyle yabancı devlet ülkesinde mukim veya malları bulunan Alman tabaalarına farklı muamele yapıldığı takdirde alâkalı yabancı devletin tabaası hakkında Almanya'da dahi misli ile mukabele hakkı (*Vergeltungsrecht*) ve gereğinde bu hakkın kullanılması mahfuz tutulmuştur⁵³.

49) Bkz. RGZ. 14/3; 25/22; 33/119.

50) Bkz. AİK. m. 82.

51) Bkz. AİK. m. 59 Nr. 1.

52) Bkz. JW. 1899 S. 6 Nr. 19.

53) Bkz. yukarıda shf. 169; Türk hukuku bakımından müflisin yabancı memlekette bulunan malları Türkiyede açılan iflâs masasına girmektedir. Türk kanunu bu suretle modern kanunlara uygun olarak *İflâsta Umumîlik - Universalité* prensibini

Alman kanunu sözü geçen prensip hükmü ile kaide olarak yabancı alacaklılara yerli alacaklılara bahşedilen tekmil hak ve salâhiyetleri tanımış olmakla beraber yabancı alacaklıların yerli alacaklılar gibi kanunun bahşettiği tekmil hak ve salâhiyetleri kullanabilmeleri daima mümkün değildir. Çünkü, yabancıların hukuku bir yandan Devletler hususî hukuku ahkâmı ile diğer taraftan yabancının mensup olduğu devletin millî hukuku ile mukayyet bulunmaktadır ki, Alman kanununun bu takyitleri mahfuz tutması hem Devletler hususî hukukuna hem de devletlerin hâkimiyet hukukuna uygundur. Bu noktadan Alman hukuku tarafından eşit haklar bahşedilmiş olan yabancı alacaklıların Almanyada açılan iflâs masasına kaydettirmek istedikleri hak ve alacaklarına yerli alacaklıların gerek Devletler hususî hukuku ahkâmına gerekse yabancının mensup olduğu Devletin millî hukukuna dayanan itiraz hakları Alman hukuku bakımından da mahfuz bulunmaktadır. Bu suretle yabancı memlekette muacceliyet kesbeden ve fakat yine o yabancı memleketin millî hukuku gereğince dâva olunamayan bir alacağa Almanyada yabancı hukuka müsteniden itiraz olunabilir. Bu itibarla, meselâ yabancı kanunun nesebi gayrisahih çocuğuna nafaka mükellefiyeti tahmil etmemiş olan babanın Almanyada açılan iflâs masasına çocuğun nafaka alacağı kaydolunamaz⁵⁴.

6. *Masaya Giren Mallar Üzerinde İdare ve Tasarruf Hakkı (Verwaltungs- und Verfügungsrecht):*

Alman İflâs Kanununun 6 ncı maddesine göre, iflâsın açılması ile beraber müflis masaya giren malları üzerindeki idare ve tasarruf hakkını kaybeder⁵⁵. İflâs müflisin mülkiyet hakkını iskat etmez. İflâs

kabul etmiştir. Bkz. İcra ve İflâs Kanunu m. 184. Fakat Türk kanunu iflâsta umumîlik prensibini kabul etmeyen yabancı devlet kanunlarını takyit edemeyeceğinden, Türkiyede iflâs eden borçlunun yabancı memleketlerde de iflâs ettirilmesi kabildir. Bu halde yabancı masalara iştirak eden alacaklılara Türkiyedeki masaya iştirak hakkı tanınmaz. Çünkü, ancak bu suretle ki, bazı alacaklılara alacaklarını mükerreren alabilmek imkânı tanınmıyarak iflâsta eşitlik ve adalet kaidesi muhafaza edilebilmektedir. Bkz. *Necmeddin M. Berkin*, İflâsın müflisin mal ve alacaklarına tesiri, İst. Üniv. Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. XVII, S. 3 - 4, shf. 718.

54) *Georg Kleinfeller*, Konkursordnung für das Deutsche Reich IV. Aufl. S. 37 Nr. 1.

55) Türk hukukunda yürüyen aynı kaide gereğince, iflâs açıldıktan sonra müflis alacaklarında da tasarruf edemez. Meğer ki, masaya girmeyen manevî tazminat gibi sırf müflisin şahsına bağlı bir hak mevzuubahis olsun. Bu bakımdan manevî sebeplerle müflisin bir miras hissesinin reddine dair tasarrufu da muteber tutulmuştur. Bkz. s. g. makalemiz, Huk. F. Mec, shf, 710 - c, Not No : 53.

ancak müflisin uhdesinde bulunan mülkiyet hakkının bahsettiği idare ve tasarruf hakkını takyit eder. İflâs müflisin mülkiyet hakkını kaldırdığından, iflâs idare memuru masaya giren mallar üzerindeki idare ve tasarruf hakkını kanunun verdiği salâhiyetle müflis adına kullanmaktadır⁵⁶.

Alman Yüksek Mahkemesi 6 ncı madde hükmünün müflisin ceza hukuku bakımından haiz olduğu şikâyet ve müracaat haklarına hiçbir tesiri olmadığını, iflâsına rağmen müflisin ceza hukukuna müteallik salâhiyetlerini (strafrechtliche Befugnisse) kullanabileceğini, hususiyle Alman Ceza Kanununun 288 inci maddesinde takibi şikâyete bağlı tutulmuş olan alacaklıları izar etmek kasdiyle paraya çevirme muamelesini akamete uğratma suçunun takibi hususunda ceza mercilerini tahrik edebileceğini kabul etmiştir⁵⁷.

Alman Yüksek Mahkemesinin diğer bir kararında belirtilmiş olduğuna göre, iflâs müflisin ne dâva ehliyetine (Prozessfaehigkeit), ne de medenî hakları istimal ehliyetine (Handlungsfahigkeit) tesir etmez, yalnız masaya intikal eden malları üzerindeki tasarruf ehliyetini (Dispositions- oder Verfügungsfahigkeit) kaldırır. Yine Alman Yüksek Mahkemesine göre, müflisin masaya giren malları üzerindeki tasarruf ehliyetinin tahdit edilmekte olması tabîi olarak onun masaya intikal eden mamelek hakları üzerindeki husumet ehliyetini de (aktive und passive Sachlegitimation) sukut ettirir ve binaenaleyh bu haklara taallûk eden dâvalar artık müflise karşı (dem Kridar) açılmaz. İflâstan evvel müflisin hasım olduğu bu kabil dâvalar taallûk ettikleri mamelek hakları ile birlikte masaya intikal eder⁵⁸. İflâs idare memuru iflâs kararını vermiş olan mahkeme tarafından verilen tayin senedini (Bestallungsurkunde) ibraz etmek suretiyle bu dâvalarda husumeti kabul edebilir⁵⁹.

İflâs açıldıktan sonra müflisin masaya giren mallarına taallûk eden idare, tasarruf ve husumet ehliyetini zayi etmesi tüccar sıfatını da (Kaufmannseigenschaft) zayi etmesini gerektirmez. Bu suretle müflis iflâstan sonra da tüccar sıfatını muhafaza ederek bu sıfatla ticarî mahiyette yeni muamelelere tevessül edebilir.

İflâs açıldıktan sonra müflisin masaya giren mallarına taallûk eden idare, tasarruf ve husumet ehliyetine müteallik hak ve salâhiyetleri iflâs

56) Bkz. RGZ. 52/333; 53/352.

57) *Otto Schwarz*, Strafgesetzbuch Nebengesetze und Verordnungen S. 504 Art. 288 München und Berlin 1949, XIII. Aufl.; Sammlung der Entscheidungen des Reichsgerichts in Strafsachen (RGSt.) 23/223.

58) Bkz. RGZ. 29/33,74; 47/374.

59) S. g. tayin senedi hakkında tafsilât için bkz. AİK. m. 81.

idare memuru tarafından kullanılır. İflâs masaya giren malları üzerindeki müflisin mülkiyet hakkını sukut ettirmeden, iflâs idare memuru mülkiyet hakkının şümulünde olan idare, tasarruf ve husumet salâhiyetlerini müflis adına kullanır. Fakat o müflis tarafından tayin edilmiş olmadığı için iflâs idare memurunun vekil sıfatı yoktur⁶⁰. İflâs idare memuru iflâs masasının en uygun şekilde tasfiyesine çalışmak suretiyle sırf alacaklıların haklarını temin etmek maksadiyle kanunen vazifelendirilmiş tarafsız bir kanunî mümessildir. Binaenaleyh, o bu sıfatla ne müflisin ne de alacaklıların vekili olmayıp, bitaraflığın kemali ile masayı ve masa alacaklarını tahakkuk ettirdikten sonra teşekkül eden patrimuanı kanun ve adalet ölçülerile tasfiye etmek ve alacaklıların haklarını temin etmek lâzımdır. Bu bakımdan iflâs idare memuru her türlü kusur ve ihmalinden umumî hükümlere tevfikan hukuken ve cezaen mes'ul tutulmuştur⁶¹.

İflâs idare memuru masaya intikal eden poliçeleri alâkalıların hak ve menfaatlerine uygun olan şartlar altında ciro edebilir veya üçüncü şahıslara keşide ederek borçları ihdas edebilir. Ciro veya keşide muameleleri iflâsın tasfiyesinde alâkası olan kimselerin hak ve menfaatlerine uygun şartlar bulunduğu takdirde edâ edileceklerinden, bu muameleler aynı zamanda ihdas ettikleri masa borçlarını fazlasiyle itfa ederler⁶².

İflâs idare memuru müflis adına kesinleşen alacak ilâmlarını da masa menfaatine resen icra ettirebilir. Bu halde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun (ZPO) 725 inci maddesinin birinci fıkrasında ilâmın verildiği mahkeme kalemi tarafından ilâmın altına dâvanın taraflarından falan kimse namına kesinleştiğine ve icrası kabil olduğuna dair yazılması gereken icra şartına dair meşruhatın iflâs idare memuru namına ayrıca yazılması gerekmez⁶³.

İflâs idare memuru limited şirketlerin iflâsı halinde mevcut bulunan şirket sermayesini şeriklerden tahsil ederek masaya intikal ettirir. Çünkü, iflâs etmiş olan limited şirketin sermayesi üzerindeki alacak hakları iflâs masasına ancak bu sermaye ile birlikte intikal edebilir.

60) AMK. m. 164; AİK. m. 133-136; ATK. m. 147, 152 iflâs idare memurları hakkında kıyasen tatbik edilmektedir.

61) Sammlung der Entscheidungen des Reichsgerichts in Strafsachen 26/107.

62) Bkz. JW. 1899 S. 75 Nr. 15.

63) Alman medenî usul hukukunda (Vollstreckungsklausel) adı verilen bu kayıt ve bu husustaki Alman Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 725 inci maddesi üzerinde tafsilât için bkz. *Baumbach - Lauterbach*, s. g. e., shf. 1067.

Gerçekten, limited şirketlerde şeriklerin mahdut olan mes'uliyetleri şirket adına yatırmış oldukları sermaye hisseleriyle takyit olunmuştur⁶⁴.

Sendika teşekküllerine mensup olanların iflâsı onların borçlarından ötürü sendikaya umumî hükümler muvacehesinde bir mes'uliyet tahmil etmediği gibi iflâs idare memurunu bu sendika tarafından tesis edilmiş olan hizmet münasebetlerini idame ile de mükellef kılmaz. Okadar ki, müflisin evvelce bizzat kendisi veya sendika tarafından onun vasıtasile tesis edilmiş olan hizmet münasebetlerine iflâsına rağmen fiilen devam etmesi bu münasebetlerden dolayı iflâs idare memurunun işveren sıfatını iktisap etmesini ve bu sıfatla mes'uliyet kabul etmesini gerektirmez.

İflâs idare memuru masa menfaatine olsa bile mücerret masaya kâr ve kazanç temin eden muameleler (Erwerbsgeschäfte) ile meşgul olmakla mükellef değildir, o bilâkis gerek alacaklılar gerekse üçüncü şahıslarla ancak masa menfaatine ve dolayısıyla masa alacaklılarının menfaatine uygun surette masanın tasfiyesine matuf olarak ivazlı muameleler yapabilir⁶⁵. Bu meyanda bazı şartlar altında borçlunun malları üzerinde rehin hakkı da tesis edebilir⁶⁶. Alman Yüksek Mahkemesi bu salâhiyetleri muvacehesinde iflâs idare memurunun alelâde tasfiye memurlarıyla kıyas edilemeyeceğini kabul etmiştir⁶⁷.

İflâs idare memurunun kanunun tayin etmiş olduğu salâhiyet hudutlarını tecavüz eden tasarrufları hukuken muteber değildir (rechtsunwirksam) ve masayı bağlamaz⁶⁸.

Medenî Kanunun (BGB) 181 inci maddesi gereğince, iflâs idare memuru borçlunun masaya intikal etmiş bulunan bazı mallarını masa namına bizzat kendisine satamaz. Böyle bir satış yapmışsa hükümsüzdür ve masayı ilzam etmez*.

İflâs idare memuru masaya giren borçlu mallarını üçüncü şahıslara veya alacaklılara karşılıksız satmaktan da memnudur. Buradaki satışın

64) Bkz. JW. 1899 S. 305 Nr. 15.

65) Bkz. RGZ. 26/67.

66) Bkz. AİK. m. 134.

67) Bkz. RGZ. 29/84.

68) (... für die Masse unverbundlich) bkz. JW. 1893 S. 428 Nr. 18; 1895 S. 506 Nr. 12.

*) Bu kaide Türk takip hukukunda da yürümektedir. Türk takip hukukunda icra makamlarının dairelerinde takip edilen alacakları kendi veya başkaları hesabına temellük etmek, mahçuz malı satın almak gibi kendi kendileriyle akit yapmaları (Selbstkontrahierung) mutlak butlanla batıldır. Bkz. İcra ve İflâs Kanunu madde 11.

İcra makamlarının kendi kendileriyle yaptıkları akit mutlak butlanla batıl olduğundan, taraflar rızalarıyla butlanı kaldıramazlar ve her alâkadar butlanı dermeyan edebilir. Bkz. *Necmeddin M. Berkin*, İcra Hukuk, shf. 34, No. 78.

muteber olması için aranan karşılık münasip bir miktara baliğ olmak lâzımdır. İflâs idare memuru münasip bir karşılığı olmaksızın yapmış olduğu satışlardan mütevellit bütün zararlardan mes'uldür.

İflâs idare memuru bazı malları masadan çıkararak rüçhan hakkı olan alacaklılara tevdi edebilir. Fakat bu halde iflâs idare memurunun rüçhan hakkını haiz olan alacaklılara salâhiyetsiz olarak tanıdığı ve şahsen mahfuz tuttuğu rücu hakkı masayı ilzam etmez, doğrudan doğruya onu mes'ul kılar ⁶⁹.

İflâs idare memuru hukuken müflisin halefi sıfatiyle masanın menfaatine olarak iptal dâvası açabilir ⁷⁰.

Müflis idare memuru tarafından açılan dâvalarda şahit sıfatiyle dinlenebilir. İflâs idare memuru bu dâvaları müflisi değil, bilâkis masayı temsilen açtığı için müflis şahadete ehil (zeugnisfaehig) addolunmuştur. Mamafi şahit sıfatiyle dinlenecek olan müflis şahadetine müracaat olunmadan evvel usulen yeminsiz isticvap olunmaktadır ⁷¹.

7. Müflisin İflâs Açıldıktan Sonraki Hukukî Tasarrufları (*Rechtshandlungen des GSch nach KEröff.*):

Alman İflâs Kanununun 7 nci maddesine göre, müflisin iflâs açıldıktan sonra yapmış olduğu hukukî tasarrufları iflâs alacaklılarına karşı hükümsüzdür. Bununla beraber İflâs Kanununun bu maddesi ile tapu sicillindeki muteber kayıtlara müsteniden müflisten hüsnüniyetle vukubulan iktisabın muteber olduğuna dair Medenî Kanunun (BGB) 892 ve 893 üncü maddelerinin hükümleri mahfuz tutulmuştur. Bundan başka müflisin tasarrufundan masa müstefit olmuşsa bu tasarrufun diğer tarafına karşılık ödemin masa mevcudundan ödenmesinde bir mahzur görülmemiştir. Kanun yine sözü geçen 7 nci maddesinde her türlü ihtilâfları önceden önleyebilmek için müflisin iflâsın açıldığı günde yapmış olduğu tasarruflarını da iflâstan sonra yapılmış telâkki edileceğini kabul etmiştir.

7 nci maddeyi izah eden Alman müelliflerinin noktai nazarına göre, müflisin iflâs masasında tecemmü eden mamelek haklarına maddî hukuk bakımından bir tesiri olmayan tasarrufları bu maddenin şümulü dışın-

69) Tafsilât için bkz. *G. Kleinfeller*, s. g. e., shf. 370 ve müt.; *A. Böhle-Stamschraeder*, s. g. e., shf. 176 ve müt.

70) Bkz. AİK. m. 36; tafsilât için bkz. *Necmeddin M. Berkin*, Die Paulianische Anfechtungsklage, Freiburg 1949.

71) Bkz. JW. 1894 S. 315 Nr. 8.

dadır. Müflise sırf şahsını ilgilendiren şahsî borçlar tahmil eden tasarrufları da bu madde ile alâkalı değildir. Müflisin iflâsın açılmasından sonra cezaî şartı tazammun eden hareketlerinin de iflâs alacağı ihdas etmeyeceği kabul edilmiştir⁷². Kanun emin sıfatı ile zilyet telâkki olunan müflisten velev hüsnüniyetle vukubulan menkul iktisaplarını muteber addetmemiştir. Fakat kanuna göre, bu türlü tasarruflar nisbî butlanla malûdür. Kanun bu türlü tasarrufların ancak iflâs alacaklılarına karşı hükümsüz olduğunu kabul ettiğinden ancak iflâs alacaklıları butlan iddiasında bulunabilirler. Bu itibarla müflisin iflâstan sonraki tasarrufları taraflar arasında ve alacağı masaya kaydedilmiş olmayan alacaklılara karşı muteberdir.

Bazı müelliflere göre, butlan nisbî olmakla beraber resen nazara alınmak mecburiyetini kabul etmek lâzımdır⁷³.

8. Müflise İflâs Açıldıktan Sonraki Ödemeler (*Leistungen an den GSch. nach KEröff.*):

Alman İflâs Kanununun 8 inci maddesine göre, iflâs açıldıktan sonra müflise borçlu olanlar borçlarını artık müflise değil, onun adına ve onun alacaklıları hesabına doğrudan doğruya iflâs masasına ödemeleri lâzımdır. Müflise yapılan ödeme kaideten muteber değildir. İflâs açıldıktan sonra iflâs masasına ödenmesi lâzım gelen borçlar müflise ödenmiş olduğu takdirde ödemede bulunan borçlular iflâs alacaklılarına karşı ancak ödedikleri meblâğın iflâs masasına girdiği nispette borçtan kurtulurlar⁷³.

8 inci madde hükmü iflâstan haberdar olmayan hüsnüniyet sahibi borçluları himaye etmektedir. Gerçekten, bu maddeye göre iflâsın ilânından evvel müflise hüsnüniyetle yapılan ödemeler ödemede bulunan borçluları borçtan kurtarmaktadır. Kanun bu hükmü ile sırf hüsnüniyet sahibi borçluları korumak istemiş olduğundan, ödeme iflâsın ilânından evvel yapılmış olsa bile alacaklıların ödemede bulunmuş olan borçlunun iflâstan haberi olduğunu ispat haklarını mahfuz tutmuştur. Binaenaleyh, alacaklılar iflâs ilân edilmiş olmamakla beraber müflise ödemede bulunmuş olan borçlunun iflâstan haberi olduğunu ispat etmek suretiyle müflise yapılan ödemenin butlanını iddia edebilirler. Bu halde müflise yapılmış olan ödeme masaya intikal etmedikçe muteber değildir ve iflâs alacaklılarına karşı borçluyu mes'uliyetten kurtarmaz.

72) Bkz. RGZ. 36/126.

73) E. Jaeger, Konkursordnung Art. 7 Anm. 7.; H. v. Bayer, Theorie des Konkursprozesses S. 8 ff.

Kanun 8 inci madde hükmü ile hüsnüniyet sahibi borçluları okadar himaye etmek istemiştir ki, iflâsın ilânına rağmen onlara hüsnüniyetlerini ispat etmek suretile ödemelerinin muteber tutulabilmesine müsaade etmiştir. Bu suretle iflâs ilân edilmiş olduğu halde iflâsı bilmeyerek ödemedede bulunduğunu ispat edebilen hüsnüniyet sahibi borçluların müflise olan ödemeleri muteberdir.

8 inci madde hükmünü gerçek gayesine uygun olarak tefsir etmiş olan Alman Yüksek Mahkemesi bu maddenin tatbikatında aslolan borçlunun iflâsı bilmemesi olduğunu ve borçlunun iflâstan haberi olabileceğine dair ihtimallerin nazarı itibare alınamayacağını kabul etmiştir. Alman Yüksek Mahkemesine göre, müflise ödemedede bulunan kimsenin iflâsın açılmış olduğunu bilmek ihtimali ödemenin hükümsüz addedilmesi için yeter bir sebep addolunamaz⁷⁴.

Necmeddin M. Berkin

74) Bkz. RGZ. 38/45.; Türk hukukunda da müflise yapılan ödemeler ancak masaya giren kıymeti nispetinde muteberdir. Kanun müstesna olarak iflâsın ilânından evvel iflâstan haberi olmayan hüsnüniyet sahibi borçluların ödemelerini muteber tutmuştur. T. İcra ve İflâs K. m. 192, bkz. s. g. makalemiz shf. 719 - b.